

מהלואי הושן

יוצא לאור ע"י מכון אבני הושן

חידושי ושיעורי מורינו
הגאון רבי שמואל ניימאן שליט"א
אב"ד אבני הושן – מאנסי

עניני הפרשה

מעשה אבות סימן לבנים [ב]

מעשי אבות סימן לבנים - חלק ב'

לגלות ממקומו וללכת לארץ ניכר בעבור הרעב הכבד, אבל לבסוף נתברר שלמעשה הוצמח לו טובה גדולה מזה, דקיבל שם מתנות רבות מפרעה, ויצא ממצרים עם רכוש רב ועצום, ואלוקים חשבה לטובה.

וכן היה בבניו דבעין גשמי היה נראה בפשטות, דכל ירידתם של השבטים למצרים מפני הרעב, הרי רעה גדולה היא להם, אמנם בסוף הוצמח טובה גדולה מכל הרעב ההיא, דדוקא עי"ז נתרבה הרכוש גדול שעמה יצאו בני מצרים.

וכמו שביאר הענין מרן החתם סופר ז"ל בתורת משה על הפסוק (שמות י' ב') 'ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אותותי אשר שמתים בהם וידעתם כי אני ה'.' וברש"י: 'התעללתי - שחקתי. ומדייק החתם סופר בלשון 'התעללתי - שחקתי', דלכא' המכות היו חלאים רעים ונאמנים ולא שייך בהם לשון שחוק והיתול.

ולזה ביאר הוא ז"ל דהשחוק קאי ע"ז דבפשטות כל עניין הרעב שהיה בכל העולם חוץ ממצרים וכמש"כ (כאן מ"א נ"ד) 'ויהי רעב בכל הארצות ובכל ארץ מצרים היה לחם' היה נראה כמו טובה גדולה בעבור מצרים, דהא בכל הארצות לא היה אוכל, וכל עמי הארצות אשר בכל העולם באו עם כספם וממונם למצרים לקנות אוכל שמה וכלשון הכתוב (מ"א נ"ז) 'וכל הארץ באו מצרימה', וכל הממון שבעולם הגיע למצרים, והתעשרו המצריים מזה בעושר עצום ורב.

יציאת כלל ישראל ממצרים ברכוש רב

ועוד היה במעשה הזה מעשה אבות סימן לבנים, דהתורה מספרת לנו עוד אודות אברהם אבינו בהיותו בתוככי מצרים, ואומר (כאן י"ב ט"ז) 'ולאברם... ויהי לו צאן ובקר וחמורים ועבדים ושפחות ואתונות וגמלים' שקיבל אברהם אבינו מפרעה במצרים מתנות רבות. וכן כשעלה ממצרים אומר הכתוב (כאן י"ג א' ב') 'ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה. ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב', דכשיצא אברהם אבינו ממצרים, עלה משם ברכוש גדול ורב, והיה כבד מאוד במקנה בכסף ובזהב, אשר קיבל מפרעה.

וכן היה בבני ישראל דיצאו ממצרים ברכוש גדול מאוד, וכמובא בפסוק בעת יציאתם ממצרים (שמות י"ה ל"ה - ל"ו) 'ובני ישראל עשו כדבר משה וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלת. וה' נתן את חן העם בעיני מצרים וישאלום וינצלו את מצרים'. וזו כבר היה הבטחת הקב"ה לאברהם אבינו בברית בין הבתרים (ט"ו ד') 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, וברש"י: 'ברכוש גדול - בממון גדול, כמה שנאמר, וינצלו את מצרים. וזה ממש כאברהם אביהם דיצא ממצרים ברכוש רב שקיבל מיד פרעה.

הרעב היה נראה כרעה - אמנם אלוקים חשבה לטובה

ועוד י"ל בזה דהנה מתחילה היה נראה לאברהם אבינו וירידתו למצרים כדבר רעה בשבילו, שהוצרך

ירידת אברהם אבינו למצרים משום הרעב בארץ כנען

בתורה הקדושה בעניין השתלשלות תהלוכות אברהם אבינו לאחר שכבד הגיע לארץ ישראל, אומר הכתוב (בראשית י"ב י') 'ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה לגור שם כי כבד הרעב בארץ'. שירד אברהם אבינו למצרים מפאת הרעב הגדול שהיה בארץ ישראל. ובפסוק מדגיש עוד 'לגור שם', והיינו שירד למצרים רק לזמן מה כמו גר, שלא היה ברצונו לקבוע שם מושבו תמיד.

ירידת השבטים למצרים

ומעשה אבות סימן לבנים, דצאצאיו שבטי י-ה בני יעקב אבינו, גם להם נעשה כדברים הללו, דהיה רעב גדול בארץ ישראל וירדו השבטים למצרים מפני הרעב, וכלשון הכתוב (כאן מ"ב א'-ה') 'וירא יעקב כי יש שבר במצרים ויאמר יעקב לבניו למה תתראו. ויאמר הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה ושברו לנו משם ונחיה ולא נמות. וירדו אחי יוסף עשרה לשבר בר ממצרים... ויבאו בני ישראל לשבר בתוך הבאים כי היה הרעב בארץ כנען'. וממש כמו אברהם אביהם דירד מארץ ישראל למצרים מפני הרעב.

וגם היה בהם כמעשה אברהם אביהם, שירדו למצרים כשכוונתם היתה רק לגור שם באופן זמני ולא להשתקע, וכמה שנאמר (כאן מ"ז ד') 'ויאמרו אל פרעה לגור בארץ באנו כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך כי כבד הרעב בארץ כנען', לגור דייקא כמו גרים ולא באופן קבע.

לפרעה טענה שלקח את שרה בגלל דיבורו של אברהם אבינו שאמר אחותו היא, אלא דהיה לו להבין שטען כך משום פיקוח נפש, וכיון שכך, הרי ביישו ולכך מגיע לו ממון על פי שורת הדין. יוצא דבזה שלקח אברהם אבינו את ממון מצרים, נתוודע לכולם ששינה בדיבורו רק משום פיקוח נפש, אמנם תמיד וודאי שהוא איש אמת ועומד תמיד בדיבורו.

ולכן יובן שפיר, שממון סדום ועמורה לא לקח כלל אחרי המלחמה שערך אתם, וכלשון הכתוב (כאן י"ד כ"ב - כ"ג) **ויאמר אברהם אל מלך סדום הרמותי ידי אל ה' א-ל עליון קונה שמים וארץ. אם מחוט ועד שרון נעל ואם אקח מכל אשר לך**. דמכיון שלא היה לו בזה שום עניין וסיבה ליטול מהם את ממונם לא לקח מהם, מה שאין כן בממון מצרים וכאמור.

כלל ישראל יצאו ממצרים ברכוש גדול בשורת הדין

והסימן לבנים שהיה במעשה אבות הזה הוא, דהרי צאצאיו של אברהם אבינו יצאו ממצרים ברכוש גדול, ובזה היה ג"כ מקום לומר שהם לקחו אותם בגניבה שהרי הם רק שאלו אותם מהמצריים וממילא היה עליהם להחזירם, אבל למעשה זה אינו כן דממון זה הגיע להם ע"פ שורות הדין, כי הגיע להם שכר פעולתם על כל השנים שעבדו לפרעה במצרים, וכמו פועל שמגיע לו שכר פעולתו על כל פעולה שפעל.

וכמאמרם ז"ל **בסנהדרין** (צ"א), שפעם אחת באו בני מצרים לדון עם ישראל לפני אלכסנדרוס מוקדון, אמרו לו הרי הוא אומר (שמות י"ב ל"ז) **וה' נתן את חן העם בעיני מצרים וישאלום**, תנו לנו כסף וזהב שנטלתם ממנו (שיחזיריו ישראל כל הממון שנטלו ממצרים), אמר גביהא בן פסיסא לחכמים תנו לי רשות ואלך ואדון עמהן לפני אלכסנדרוס... נתנו לו רשות והלך ודן עמהן, אמר להן, מהיכן אתם מביאים ראיה, אמרו לו מן התורה, אמר להן אף אני לא אביא לכם ראיה אלא מן התורה שנאמר (שמות י"ב מ') **ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה**, תנו לנו שכר עבודה של שלשים ריבוא ששיעבדתם במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה (שהמצריים חייבים לשלם לישראל שכר פעולתם על כל מה שעבדו למצרים), עיי"ש. הרי שהגיע לישראל שכר פעולה על כל פעולתם שפעלו במצרים.

והרי זו ממש כמעשה אברהם אביהם, **שבפשטות היה נראה** שייצא ממצרים עם ממון שאינו שלו, אכן באמת הממון הגיע לו בשורת הדין בעבור הבושת שהיה לו, וכך גם בכלל ישראל בעת שייצאו ממצרים **היה נראה** שכאילו גונבים את מצרים ונוטלים ממון שאינו שלהם, אמנם למעשה הרי זה הגיע להם על פי שורת הדין ומשום שכר פעולת פועל.

המתנות הוא בעצמו דלכאו' נתנו אותם לו בטעות, אלא דהוא סבר שמגיע לו הממון והמתנות מצד הדין, מכיוון שביישו פרעה שגנב ממנו את אשתו, ובשורת הדין מגיע לו כל זה בעבור הבושה שאירע עמו.

והגם שהוא אמר לפרעה ששרה אחותו היא, ולכך לכאורה יש טענה מוצדקת לפרעה למה לקח את שרה, מכיון שחשב באמת שהיא אחותו. אלא דמה טעם אמר אברהם אבינו על שרה שהיא אחותו, אלא משום פיקוח נפש שחשש שמא יהרגו אותו כשידעו ששרה היא אשתו וכלשון הכתוב (כאן י"ב י"ב) **'והיה כי יראו אותך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אותי ואותך יחיו'**. והיה לפרעה לדעת ולהבין זאת, שיתכן שבאמת שרה היא אשתו ורק חושש שמא יהרגוהו ולכך אומר ששרה היא אחותו, והיה מוטל עליו לדייק ע"ז קודם שלקח אותה.

[וכמו שמובא בגמ' במסכת בבא קמא (צ"ב) לגבי **מעשה אבימלך** המובא בפרשתו, שלקח אבימלך את שרה לביתו אחר שהבין ששרה היא אחותו של אברהם אבינו, וטען אחר כך אבימלך כלפי שמאי להצדיק את עצמו ואמר, הגוי גם צדיק תהרוג, בתמיה, הלא הוא אמר לי אחותי היא והיא גם היא אמרה אחי הוא, ואומר שם הש"ס, דהיה שם טענה כלפי אבימלך, **דאכסנאי שבא לעיר על עסקי אכילה ושתייה שואלין אותו או על עסקי אשתו שואלין אותו, אשתך היא, אחותך היא?** ומזה ששאלו אותו על עסקי אשתו, הבין שצריך הוא לשנות ולומר שהיא אחותו ולא אשתו, דהיינו שהיה אבימלך אשם בזה שהוכרח אברהם לומר על שרה שהיא אחותו מכח התנהגותו הגרוע של אבימלך, יעו"ש].

אמנם פרעה לא שת לבו למחשבה זו, ואף על פי כן לקח את שרה אשתו, הרי היה בזה בושת גדול, והיה לפרעה להיקנס על זה, ולכך נשאר הממון אצל אברהם אבינו על פי שורת הדין.

אברהם אבינו רצה שלא יאמרו עליו שאינו דובר אמת

ונוכל לומר עוד, שאברהם אבינו לקח הממון של מצרים בדווקא, מכיון שרצה שלא יוציאו לעז עליו, ושלא יאמרו העולם שאברהם אבינו משקר בדיבורו ואינו דובר אמת, ואמר על שרה שהיא אחותו.

אכן בזה שהלך משם עם כל הממון והמתנות, הרי הראה בזה שהוא לוקח הממון משום שסובר שזה מגיע לו על פי שורת הדין, והנה איזה שורת הדין יש בזה, אלא דפרעה ביישו בזה שלקח את אשתו, ומגיע לו הממון משום בושת. ואפילו שהיה

אמנם לבסוף נתברר כמה עמקו מחשבותיו ית"ש ויתעלה, דלמעשה אחרי שמצרים אספו ולקטו את כל הממון שבעולם, אזי כשכלל ישראל יצאו ממצרים, הם יצאו משם ברכוש גדול מאד כשכל רכושם הרב אשר צברו המצריים במהלך כל אותם שנות הרעב הגיע בסוף לישראל, ואיתברר למפרע שכל הרעב היה לטובה גדולה לישראל.

וזהו הכוונה, **אשר התעללתי במצרים, וכפירושי רש"י שחקתי**, דהיינו מלשון **השעה משחקת לו**. והוא, שהגדיל הקב"ה את מצרים ונתרבה ממונם ורכושם, אמנם לבסוף הכל היה בעבור ולטובת כלל ישראל. עכת"ד החתם סופר.

וזה היה ממש **סימן לבנים ממעשה אברהם אביהם**, שגם הוא ירד למצרים מפני הרעב והיה נראה כמו רעה גדולה בשבילו, ולבסוף התברר שהוצמח לו טובה גדולה מזה, שנתעשר במצרים בעושר עצום ורב.

* * *

מצרים לא לקחו מאברהם אבינו את המתנות והרכוש הרב

ועוד יש להוסיף, דהנה על הפסוק (בראשית י"ג א') **'ויעל אברהם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו, וכל עמו הנגבה'**, מדייק הרמב"ן במש"כ **'וכל אשר לו'**, וכ' שזה בא להודיע שבעת שייצא אברהם אבינו ממצרים, לא נטלו ממנו המצריים דבר מכל המתנות הגדולות שנתנו לו בעבור שרה כשנלקחה לבית המלך, ולא אמרו רמינתו ומתנה בטעות היא, וזה מעשה נס, ע"כ.

והיינו דפרעה נתן המתנות לאברהם אבינו בעבור שאמר לו ששרה היא אחותו, ולכך לקחה פרעה לביתו, ונתן בעבור כך מתנות לאברהם אבינו. אמנם לבסוף איתברר ששרה הייתה אשתו של אברהם אבינו ולא אחותו, והחזירה פרעה לאברהם אבינו (לאחר שקיבל הנגעים), והיה יכול לטעון פרעה ולומר לאברהם, שהוא נתן את המתנות רק על דעת זה ששסבר ששרה אחותו היא, אמנם לבסוף כשנתברר ששרה אשתו היא ורימה אותם, הרי היה צריך פרעה ליקח ממנו את המתנות שנתן לו מתחילה, וע"ז אמר הכתוב, דנס היה שם, ולא ביקש פרעה את המתנות בחזרה מאברהם אבינו.

אברהם אבינו לא החזיר המתנות דסבר דמגיע לו זאת בשורת הדין

ומה טעם אכן לא החזיר אברהם אבינו את

כלי עלקטריי"ק אשר נפעל רק על ידי גרמא אי מותר להשתמש בזה בשבת

הפקר צריך לסמן איזה מהם פירות ערלה בכדי שלא להכשיל בני אדם, אמנם בשאר שנים אין צריך לסמן מפני הגנבים, דאנו אומרים הלעיטהו לרשע וימות, ולא אכפת לי שהרשע יעבור עוד איסורים. והיה שייך לחשוב ולומר הכא ג"כ במי שאינו שומר תורה ומצוות, דמה אכפת לי פן יעבור עוד איסור של חילול שבת.

מחללי שבת בימינו

ובאמת, יש בזה נידון רבתי בגדולי פוסקי זמנינו, באופן שיש לנו יכולת להציל את אחינו התועים אשר אינם שומרים תורה ומצוות מלעבור על איסורי תורה, אי צריך לעשות זאת או לא, והרבה פוסקים סוברים דצריך לעשות כל מה שנוכל להצילם מלעבור על איסורי תורה ואין אומרים הלעיטהו לרשע וימות, וכך גם ננקוט אנו כאן.

ובביאור הדבר, מכיון דבזמנינו אנו רובם ככולם של אותם מחללי שבתות, הרי הם כתינוקות שנשבו ואינם אשמים בהמצב בהם נמצאים, ואי לכך אינם נקראים בשם 'רשע' שאמרו חז"ל עליהם הלעיטהו וימות, (וגם על אותם שגדלו בבית חרדי להורים יראים ושלמים ויצאו לתרבות רעה רח"ל, על פי רוב המה נערים שבורים ורצוצים בנפשם מכל מיני מאורעות שונות ומשונות או ילדות קשה שעברו עליהם, ומחמת כן המה פרקו מעליהם עול תורה ולא משום שנאה לדת ח"ו, ואני קורה בהם 'תינוקות שנשברו' ל"ע), וממילא ודאי דמוטב להציל בהם כל מה שנוכל, ולהשתדל שיעשו פעולותיהם בכלי העלקטריי"ק בשבת על ידי גרמא, וזה וודאי קיל יותר, אך לעשות כן לכתחילה פשוט שאסור, ואין הקב"ה רוצה בזה שרצון השי"ת הוא שישמרו כלל ישראל את השבת כדת וכראוי.

ובאמת צריך ליישב בזה הרבה מתי נקרא גרמא ומתי זהו בעצם מעשה בידיים, אמנם תורף שאלתם הוא באופן שזה אכן גרמא אמיתי כהלכות גרמא המובא בפוסקים, האם מותר לעשות זאת ולהדליק דבר שפעולתו בגרמא או לא, (והמה שואלים זאת להתיר מכח גרמא הרבה דברים, וכגון הדלקת ליי"ט בשבת או אפילו נסיעה בקא"ר ועוד).

אין להפעיל בשבת כלי הנפעל על ידי גרמא

והתשובה בזה, דאפילו שיעשו זאת על פי כל דקדוקי ההלכה, ואכן יהיה פעולתו על ידי גרמא כדת וכדין, מכל מקום צריך לדעת שגרמא אין זה היתר גמור להתיר הדבר, וכן יוצא מהראשונים דגרמא זהו רק בלית ברירה ובאופנים מסוימים בלבד, ואין לעשות גרמא בדרך קבע.

יש לו בנמצא מי שאינו שומר תורה ומצוות יזמין לו זאת

אכן למי שיש לו במשפחתו לדאבון לב מי שמחלל שבת בלאו הכי, ודאי אם יכול לשדלו שיעשה חפציו ופעולותיו בכלי העלקטריי"ק באופן של גרמא - ודאי טוב, כי בכך לא יחלל שבת אלא יעשה רק בדרך גרמא, אמנם לכתחילה אין לסמוך על זה ולהתיר גרמא בדרך קבע ואין זה רצון הקב"ה.

הלעיטהו לרשע וימות

ואין לומר לגבי המחלל שבת הנ"ל, למה לי להמציא לידו את אופני ההיתר על ידי גרמא דמה אכפת לי אם יחלל שבת יותר, וכמו שאמרו כן בבבא קמא (ט"ו). לגבי הנידון אי צריך לסמן בשדה על פירות שהם מפירות ערלה שלא יכשלו בהם בני אדם, ואמרינן שם, דבשנת השביעית שהפירות

גוף השאלה בכלי עלקטריי"ק אשר המציאו לאחרונה שפעולותיהם על ידי גרמא

יש נידון אשר רבים שואלים בזה, דלאחרונה יש שהמציאו בכלי עלקטריי"ק, שעושים בהם דכל פעולה אשר אנשים יעשו בכלים ההם, הרי זה יתחיל לפעול רק על ידי אופן של גרמא, וכגון שבעת שמפעילים ומדליקים את הכלי, הרי זה לא יתחיל לפעול מיד, אלא רק בעוד כמה דקות, וכן עושים כמה טצדקאות אחרות שיהיה נחשב הדבר לגרמא. וכוונתם בזה, שבכך יוצא שהדלקת הכלי היא הרי זה רק גרמא, ועל ידי זה יותר להשתמש בכלי העלקטריי"ק היא בשבת, ושואלים האם מותר הדבר.

כלי עלקטריי"ק המתחיל לפעול תמיד רק לאחר זמן אין זה גרמא

ולפני שנתייחס לעצם שאלה צריך למידע, דאם פעולת החפץ הוא שתמיד בעת שאני מדליק את הכלי הרי זה מתחיל להידלק בעוד כמה דקות, וכגון למשל כשמדליק ליי"ט הרי זה תמיד נדלק רק בעוד כמה דקות, בפשטות אין זה נכנס בגדר גרמא, כי הרי כן הוא ההשתמשות הרגיל בכלי ההיא, וממילא אין זה עוד נחשב לגרמא.

וכדברים הללו יש תשובה בשו"ת מנחת יצחק, במי שעושה בכלי עלקטריי"ק שבכל פעולה שיעשו בזה, הרי זה יתחיל לפעול רק לאחר זמן מסויים. ואומר בזה המנחת יצחק, דאין זה כלל נקרא גרמא אלא מעשה בידיים, מכיון שכך הוא יצירתו ועשייתו של הכלי היא שפעולתו תהיה כך שיתחיל לפעול רק לאחר זמן מה.

שנאת עכו"ם לישראל [ג] - ביאור עניין חסידי אומות העולם

תשובה - חלק ג'

האיך יתכן הדבר שגויים מסרו את נפשם למען הצלת ישראל

הרבה תמהים ושואלים בעניין זה של שנאת עכו"ם לישראל דחזינן בחז"ל ששנאתם לישראל הוא כל כך חזק עד כדי רצון של רציחה וכמו שביארנו, אם כן מה טעם וההסבר לזה שהיו בשנות המלחמה הנוראה ה"י הרבה מקרים של גויים שנקראים בשם 'חסידי אומות העולם', אשר מסרו את עצמם במסירות רבה ועצומה למען הצלת יהודים, ופעמים רבות זה גם היה תוך כדי חירוף וסיכון נפשם, וכלל לא היה להם שום רווח וטובת הנאה מכל זאת, ומה טעם הם עשו את המעשים הנאצלים האלו כשקבוע בעצמיותם שנאה עצומה ליהודים.

הרב מבריסק לא היה רגוע כשהיה נראה שגוי מסייע לו

ודבר זה היא תימה רבתי, דאין זה כלל מדרכם הטבעי של הגויים לעזור סתם ליהודים, וכמו שמספרים על מרן הגרי"ז מבריסק צוק"ל כשברח מהדייטש'ן מאדמת אייראפע הבוערת בשנות המלחמה ועלה לארץ הקודש בספינה, ובעת הנסיעה בספינה היה לו צמצום גדול באכילתו, וביותר שהיו לו גם חששות רבות בענייני כשרות ובישולי עכו"ם והמסתעף.

ולפלא גדול היה, שבאחד הימים ניגש אל הרב מבריסק אחד מעובדי המטבח בספינה שהיה נראה כגוי גמור לכל דבר ועניין, ואמר לו, שהוא יעזור לו ולמשפחתו שיהיה להם אוכל יותר בהרחבה, גם הוסיף שידוע שליהודים

יש הקפדות שונות בענייני האוכל והכנתו, אי לכך הוא שואל את הרב מבריסק האיך הוא יכול לעזור להם להכין ולבשל את האוכל כדת וכראוי, והוא גם הזמין אותו למטבח להדליק את האש בכל פעם שהוא מבשל להם אחר שנתוודע שיש להם חשש מבישול עכו"ם, והיה מסור אליהם מאוד, וזה היה להרב מבריסק ולמשפחתו לעזר ולסיוע רב ולהצלה ממשית בכל משך זמן שהותם בספינה.

אמנם הרב מבריסק היה מאוד לא רגוע מהתנהגותו של הנכרי, וכל העת היה תמה ושואל באוזני סובביו, האיך יתכן כזאת בגויים שיהיו מסורים כל כך ליהודים, ודבר זה טרד את מנוחותו עד למאוד. ואכן באחד מן הימים בתוך כדי שיחה בין הרב מבריסק לנכרי נתוודע שבאמת הרי הוא יהודי, רק לדאבון לב התנהג כמו נכרי רח"ל, ונרגע הרב מבריסק.

והרי זה כדברינו, שבאמת אין לו כלל לגוי ברצונו הטבעי לעזור ולסייע וליהודי, וצריך להבין ולהשכיל בזה מה הטעם בחסידי אומות העולם שחירפו את נפשם למען הצלת היהודים.

דברי הרמב"ם כל מה שגוי עושה - הרי זה יהיה בסוף לטובת ישראל

אלא דהרמב"ם בהקדמתו על פירוש המשניות, אומר על מאמר חז"ל (ב"ר א' א') 'בראשית', שהעולם נברא בשביל התורה שנקראת (משלי ח' כ"ב) ראשית דרכו, ובשביל ישראל שנקראו (ירמיה ב' ג') ראשית תבואתו. ומבאר הרמב"ם, שכל דבר שגוי עושה בעולם, וכגון שבונה בית לעצמו בתוך היער, הכל הוא משום שיהיה ליהודי איזהו עזר וסיוע מהדבר ההיא, וכגון שיקלע

למקום ההיא כעבור שנים רבות ויהיה לו הבית למקום מחסה וכדומה, וכל דבר שהגוי עושה בעולם הכל הוא בעבור הישראל ולטובתו, וכך מתנהג ההנהגה בעולם, וזהו 'בשביל ישראל', שכל מה שנעשה בעולם ואפילו על ידי גוי הכל הוא בעבור הישראל שיהיה לו טובת הנאה מהדבר הזה, עכת"ד. וכדברים הללו ישנם כמה עובדות ממרנא הבעש"ט הקדוש זיע"א, האיך הראה לתלמידיו שפעולותיו ומעשיו של הגוי עבור עצמו, בסופו של דבר היו לטובת היהודי.

יש יוצא מן הכלל באופן מסוים למען טובת ישראל

ולכך נוכל לומר, דודאי נאמנים עלינו דברי חז"ל הקדושים שהגויים בעצמיותם שונאים את היהודים, אמנם ישנו מצב ומציאות בעולם בהשגחה פרטית מדוקדקת, שבורא הקב"ה את הגוי ומכוון אותו לעשות מטרה ושליחות מסוימת לטובת בן ישראל, ומכניס הקב"ה בדעתו של הגוי רצון להציל את היהודי בעת צרה וכדומה, וכל זאת בהשגחה פרטית עליונה שהקב"ה מונע ממנו את ההרגשה של השנאה בעבור מטרה מסוימת שיהיה לטובת היהודי, וזה באופן יוצא מן הכלל רק למען הצלתו של הישראל. אך בכלליות תמיד יש שנאה כבושה בין הגוי לישראל.

וכדברי הרמב"ם, שבעצם כל מעשה ומעשה שעושה הגוי בעולם הרי זה למען הישראל ולטובתו, ולפעמים אנו גם רואים בעיניים גשמיות שלנו את ההשגחה העליונה האיך שהגוי ממש חפץ להיטיב ליהודי וכאותם חסידי אומות העולם, אך באופן כללי יש שנאה תמידית בין הגוי לישראל [המשך יבוא בשבוע הבא].

נתנדב לע"נ מינדל בת יקותיאל צבי ע"ה

נתנדב לרפואת ברוך נחום בן זיסל רחל לרפוי"ש

נתנדב לרפואת נחמה בת שיינדל לרפוי"ש

נתנדב לע"נ ר' מיכאל ב"ר שמואל ע"ה

